

Sygn. akt III CSK 27/21

POSTANOWIENIE

Dnia 25 maja 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jacek Grela

w sprawie z wniosku P. S.A.

w K.

przy uczestnictwie A. C. , H. C. i Skarbu Państwa - Starosty Powiatu K.

o zasiedzenie służebności przesyłu,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 25 maja 2021 r.,

na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawcy

od postanowienia Sądu Okręgowego w K.

z dnia 24 lipca 2020 r., sygn. akt II Ca (...),

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

2. zasądza od wnioskodawcy na rzecz każdego z uczestników:

H. C. i A. C. kwoty po 120 (sto dwadzieścia) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.

UZASADNIENIE

Wnioskodawca P. S.A. z siedzibą w K. domagał się stwierdzenia, iż najpóźniej z dniem 26 listopada 2010 roku nabył przez zasiedzenie służebność gruntową o treści odpowiadającej służebności przesyłu na nieruchomości gruntowej składającej się z działki nr 59 oraz działki nr 60, stanowiących współwłasność H. C. oraz A.C. oraz działki nr 112 stanowiącej własność A.C.

Postanowieniem z 30 stycznia 2020 r. Sąd Rejonowy w B. oddalił wniosek.

Postanowieniem z 24 lipca 2020 r. Sąd Okręgowy w K. oddalił apelację wnioskodawcy.

W skardze kasacyjnej wnioskodawca jako uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania, wskazał na przesłankę przedsądu przewidzianą w art. 398⁹ § 1 pkt 1, 2 i 4 k.p.c.

W ocenie wnioskodawcy w sprawie występują istotne zagadnienia prawne wymagające wykładni przepisów prawa (art. 292 k.c. w związku z art. 172 § 1 k.c. i art. 176 § 1 k.c. oraz art. 7 k.c. - w związku z art. 231 k.p.c.), wobec zaistnienia fragmentarycznie rozbieżności w orzecznictwie sądów a w pozostałym zakresie - braku jasnej oceny prawnej stanu faktycznego i rozważenia dopuszczalnego wnioskowania prawniczego, sprowadzające się do udzielenia odpowiedzi na pytanie: czy w przypadku uzyskania przez inwestora (przedsiębiorcę przesyłowego) decyzji administracyjnej udzielającej pozwolenia na budowę urządzeń energetycznych, z czego powinna wynikać silna podstawa do domniemania, że jeśli organ administracji wydał decyzję o pozwoleniu na budowę, to oznacza, że inwestor posiadał zgodę (tytuł prawny) na wybudowanie urządzeń przesyłowych na nieruchomości, to czy można w sposób uprawniony dalej wnioskować, że przedsiębiorca w sposób usprawiedliwiony okolicznościami mógł założyć dalsze trwanie urządzeń w czasie na nieruchomości - czyli pozostawał w dobrej wierze mającej znaczenie dla terminu zasiedzenia służebności w odniesieniu do urządzeń przesyłowych?

Ewentualnie skarżący wskazał, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.), z uwagi na brak obalenia domniemania dobrej wiary wnioskodawcy dla przyjęcia jej istnienia w momencie objęcia nieruchomości w posiadanie i rozpoczęcia biegu zasiedzenia służebności w odniesieniu do urządzeń przesyłowych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W judykaturze już wielokrotnie wypowiedziano się na temat charakterystyki skargi kasacyjnej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 13 czerwca 2018 r., II CSK 71/18, niepubl.). Wskazano tam m.in., że skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny

środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej.

Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony - co należy podkreślić - wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 - 4 k.p.c., nie zaś merytorycznej oceny skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione.

Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie objęte podstawami kasacyjnymi, doniosłe z punktu widzenia rozstrzygnięcia sprawy i nierozwiązane dotąd w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może się przyczynić do rozwoju prawa. Powołanie się przez skarżącego na takie zagadnienie wymaga jego sformułowania oraz uzasadnienia występowania w sprawie (por. niepublikowane postanowienia Sądu Najwyższego: z 28 listopada 2003 r., II CK 324/03, z 7 czerwca 2005 r., V CSK 3/05, z 13 lipca 2007 r., III CSK 180/07, z 22 listopada 2007 r., I CSK 326/07, z 26 września 2005 r., II PK 98/05, z 10 maja 2019 r., I CSK 627/18).

Powołanie się na przesłankę przedsądu przewidzianą w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. wymaga wskazania przepisu prawa, którego wykładnia budzi wątpliwości, określenia zakresu koniecznej wykładni, wykazania, że wątpliwości interpretacyjne mają poważny charakter i wymagają zajęcia stanowiska przez Sąd Najwyższy, a jeżeli podstawą wniosku w tym zakresie jest twierdzenie o występujących w orzecznictwie sądowym rozbieżnościach wynikających z dokonywania przez sądy różnej wykładni przepisu, konieczne jest wskazanie rozbieżnych orzeczeń, dokonanie ich analizy i wykazanie, że rozbieżność wynika z różnej wykładni przepisu (por. m. in. niepublikowane postanowienia Sądu Najwyższego:

z 15 października 2002 r. II CZ 102/02, z 28 marca 2007r. II CSK 84/07, z 11 stycznia 2008 r. I UK 283/07 i z 8 lipca 2008 r. I CSK 111/08).

Skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., gdy w sprawie doszło do kwalifikowanego: oczywistego naruszenia prawa, widocznego od razu, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby głębszej analizy. Konieczne było zatem wykazanie, że Sąd drugiej instancji w sposób oczywisty naruszył przepis jasny i jednoznaczny, którego wykładnia i stosowanie nie budzi żadnych wątpliwości (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z 8 marca 2002 r. I PKN 34/01, OSNP 2004, nr 6, poz. 100, z 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49 i z 11 stycznia 2008 r. I UK 285/07, niepubl.).

Szczegółowa analiza sprawy prowadzi do wniosku, że powyższe przesłanki nie zostały wykazane. W skardze kasacyjnej nie powołano argumentów, które mogłyby świadczyć, że w sprawie spełniona została któraś z przesłanek przyjęcia sprawy do rozpoznania. Przedstawione problemy prawne zostały już rozstrzygnięte w orzecznictwie Sądu Najwyższego, a część z nich w ogóle nie została sformułowana w prawidłowy sposób, co uniemożliwia odniesienie się do nich.

We wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania skarżący podnosi, z jednoczesnym powołaniem się na art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c., że w sprawie występują istotne zagadnienia prawne wymagające wykładni przepisów prawa (art. 292 k.c. w zw. z art. 172 § 1 k.c. i art. 176 § 1 k.c. oraz art. 7 k.c. - w zw. z art. 231 k.p.c.). Powołanie przez skarżącego, obok pkt 1 z art. 398⁹ § 1 k.p.c., także pkt 2 występującego w tym samym artykule nie jest zrozumiałe, skoro nie towarzyszy temu żadne uzasadnienie, a pkt 1 i 2 dotyczą różnych przyczyn składania wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Podobnie należy ocenić powołanie się przez skarżącego, jak to formułuje - ewentualnie, na fakt, że skarga jest oczywiście uzasadniona. Wywody zawarte w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, sprowadzają się do polemiki z zaskarżonym orzeczeniem, nie zaś wykazania, że przy ferowaniu zaskarżonego orzeczenia popełniono uchybienia w zakresie stosowania prawa, które miały charakter kwalifikowany i nie podlegały różnym ocenom.

Wymaganej w ramach badania przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. argumentacji nie stanowi samo postawienie zarzutu oczywistego naruszenia, a sformułowanie takiego zarzutu nie prowadzi jeszcze do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Biorąc to pod uwagę Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia do rozpoznania skargi kasacyjnej, nie znajdując też okoliczności, które obowiązany jest brać pod uwagę z urzędu w ramach przedsądu.

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 520 § 3 w związku z art. 108 § 1, art. 391 § 1 i art. 398²¹ w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.